

Es inqüestionable que Josep Iglésies ha tingut una preferència molt marcada per als temes històrics; diríem que la història l'ha apassionat. La majoria dels seus títols bibliogràfics estan relacionats —una bona quantitat d'ells, íntimament— amb la història del país, i potser podríem concretar sense risc que la referent a les terres meridionals de Catalunya, a les comarques de la Catalunya nova. Ha incidit d'una manera reiterativa en la polifacètica temàtica de la petita història, més aviat monogràfica, i probablement cal que sigui considerat com el divulgador de notícies d'aquesta mena més considerable de tots els temps.

Ens apressarem a dir que Josep Iglésies ha investigat escassament als arxius, almenys pel que és deduïble a l'esguard de la seva producció històrica; si s'hi ha vist temptat, no ho ha fet. Probablement no per manca de condicions ni d'interès, sinó empès sempre per més pressoses consecucions i dèries. Josep Iglésies ha estat un eficientíssim divulgador de notícies històriques; per a confeir la cabalosa quantitat de sintètiques monografies locals que ha produït, i d'altres publicacions històriques que ha divulgat, li ha calgut una preparació vasta, seleccionada, amb materials no sempre massa a l'abast. En aquest sentit ha estat un recercador incansable. I, sempre, un lector apassionat, amb una immensa vocació comunicativa.

Quan, ja fa una llarga quarantena d'anys, publicà la seva guia excursionista de les muntanyes de Prades, moltes coses d'ella cridaren l'atenció. Generalitzant, el mètode rigorós, la honestedat informativa que col·locava el llibre en un pla de molt ponderada valoració científica, podem dir que a la primera guia excursionista de l'Iglésies hi havia moltes coses modèliques; s'hi divulgaven molts coneixements d'interès patent i rarament posats a l'abast amb el rigor informatiu que calia concedir a les síntesis de què parlem. En tot això hi havia una prauja d'estímul, és clar: comunicar interès als trescadors de les nostres comarques vers el coneixement i l'estudi de les contrades que recorrien.

Nosaltres, afeccionats de sempre a la història local camptarragonina, i, per això, una mica coneixedors de les fonts biblio-

gràfiques informatives utilitzables, fòrem sorpresos gratament davant la concisió tan ben assolida de les monografies de tots els pobles i d'altres llocs històrics on menaven els itineraris excursionistes que s'hi descrivien. Davant unes síntesis tan ben arrodonides i d'una informació tan precisa com ningú no era capaç de millorar fàcilment. Les notícies històriques contingudes a la guia de les muntanyes de Prades són triades amb un gran sentit informatiu, servides amb claredat i, en molts casos, han constituït —i constitueixen encara, dissortadament— una síntesi vàlida i única de què disposa qui tingui curiositat sobre aquesta mena de notícies. No és aquest, potser, el més ponderable servei que ha fet la guia; però, al nostre judici, un dels més reeixits. I això que diem és aplicable a les altres guies sobre les muntanyes occidentals del Camp de Tarragona, i sobre les contrades nord-occidentals. Guies, aquestes, redactades en col·laboració amb Joaquim Santasusagna; però aquesta col·laboració, n'estem persuadits, no minimitza gens la ponderació que li atribuïm.

La història, la història local, sembla una obsessiva predilecció de l'Iglésies. Els seus temes narratius, les seves obres de creació —gairebé podem dir que tota la seva producció— porta una càrrega d'història local certament molt densa. En més d'una de les seves sucoses narracions, on la imaginació corre sense fre i on la verboricitat incontrolada no s'està de cap permissió literària, l'únic fermall que l'obliga és, de tant en tant, la precisió d'una dada, el coneixement de la qual l'obliga a fer-ne esment.

Mireu tots els seus llibres tan suculents de narració, tots ubicats imperiosament a les comarques que ell coneix tant i tant estima; tots empedrats de coneixements del passat dels llocs que evoca, dels personatges que hi fa reviure, de les circumstàncies històriques dels fets que hi centra. Aquesta reiteradíssima servitud a la història, doncs, és característica de Josep Iglésies.

D'ací a dedicar-se a escriure història, a fer d'historiador, només hi ha un pas; i aquest pas, potser sense proposar-s'ho massa, Josep Iglésies l'ha donat en certa manera. A la llarga renglera dels seus

llibres no hi manquen —hi són en proporció força notable— els títols i els temes específicament històrics; i no primàriament massa sobre si Iglésies cal que sigui considerat com un mer divulgador o cal atribuir-li resultats investigatius. On comença i on acaba, la investigació? No és una condició necessària que un bon historiador hagi d'ésser un gran investigador; és una condició utilíssima, però no indispensable.

Iglésies ha d'ésser situat entre els actualment més responsables i honestos servidors de la informació històrica; home de fecunditat temàtica i de reiterativa prodigalitat. Més d'un dels seus **Episodis de la Història** caldrà que sigui tingut en compte pels historiadors i pels tractadistes; sense pretendre-ho, potser, ha fet aportacions estimables al coneixement històric de les nostres comarques, i ha formulat observacions, suggeriments i deduccions sobre fets més o menys coneguts, que ha posat a un abast més ampli i còmode. En aquest sentit, Iglésies ha fet un servei més al país amb les seves publicacions de tema específicament històric. Altrament, cal dir-ho, sempre les seves produccions històriques han tingut un públic llegidor molt addicte; ens consta.

Si ens calgués relacionar els títols de l'obra específicament històrica o monogràfica de Josep Iglésies, n'hauríem de menester unes quantes dotzenes; però si amb menys exigència metodològica els haguéssim de catalogar per llur fons i pel contingut, els hauríem de relacionar gairebé tots. Fins i tot a les obres purament imaginatives, de creació, la seva fantasia es lliga amb fets, dades i llocs i persones de la història del país que semblen estructurar i contrafortar tota la seva immensa producció literària.

No sabem si Josep Iglésies, al qual desitgem llargs i fecunds anys de vida, passarà a la història com a historiador; que passarà a la història, n'estem certs, però que hi passi classificat com a historiador, no n'estem tant. Però també estem certs que d'altres ni han estat encasellats amb menys mèrits que ell; i també —això és important— que la seva dilatada obra caldrà que sigui tinguda en compte pels actuals i futurs tractadistes de temes històrics del país, inexcusablement.